

25 maart – ingrijpende maatregelen maar nog geen verspreiding van het virus

Dagelijks houdt **Erik Wils** een stand van zaken over de aanpak en de evolutie van de coronacrisis in Cuba bij op <http://antwerpen.cubamigos.be/>

23 03 20: INPERKING VERPLAATSINGEN EN SAMENSCHOLINGEN; PREVENTIEVE OPSCHORTING LESSEN

Maandag 23 maart kondigde de Cubaanse regering de onmiddellijke toepassing af van de maatregelen die vrijdagavond al aangekondigd waren (zie de lijst in [aflevering 3](#) van deze kroniek).

Tegelijk nam ze ook een aantal bijkomende maatregelen, onmiddellijk van kracht, die meer ingrijpend zijn voor de hele bevolking, niet enkel voor wie onder “coronatoezicht” staat. De voornaamste zijn:

- de opschorting voor een periode van 4 weken van alle lessen in de scholen en universiteiten; crèches en kleuterscholen blijven wel open, evenals onderzoeksafdelingen aan de universiteiten;
- strenge inperking van bovenlokaal bus-, trein-, vlieg- en autoverkeer;
- algemene ontrading van verplaatsingen die niet essentieel zijn of niet werkgebonden.

In de Europese landen werden dergelijke maatregelen pas genomen nadat een ongecontroleerde verspreiding van het coronavirus al een feit was.

In Cuba, waar de uitbraak vandaag beperkt is tot enkele tientallen gevallen binnen een grotere groep geïdentificeerde en nauw opgevolgde mensen (zie hieronder voor de huidige stand van de verspreiding) worden deze maatregelen preventief genomen omdat het risico op een meer algemene uitbraak bestaat, en het de bedoeling is om ook in zo’n geval alle slachtoffers vroegtijdig te kunnen blijven opsporen en behandelen.

In een televisie-interview maandagavond zei eerste minister Manuel Marrero dat de tijdelijke sluiting van de klaslokalen beslist is mede omdat de bevolking erop aandrong, hoewel de verspreiding van de ziekte het nog niet absoluut vereiste.

Er was ook publieke verontwaardiging omdat dit weekend grote samschelingen opgemerkt

25 maart – ingrijpende maatregelen maar nog geen verspreiding van het virus

werden bij sommige nachtclubs (van privé-eigenaars), ondanks de maatregelen aangekondigd door president Díaz-Canel vrijdag. Marrero beloofde dat hiertegen zal opgetreden worden, desnoods door de politie en met sluitingen. (Er is geen algemene sluiting van bars en restaurants, maar wel verplichting tot capaciteitshalvering en afstand houden.) De eerste minister vermeldde ook het stedelijk openbaar vervoer als een risicofactor die aangepakt moet worden de komende dagen: er zitten soms tot 150 mensen opeengepakt in de gelede bussen.

Marrero erkende de problemen met de distributie van ontsmettingsvloeistof (javel), die ondanks het beloofde fijnmazig netwerk nog veel te gecentraliseerd verloopt, met grote volkstoelopen als gevolg. De voorraden en de productie zijn wel afdoende. In de loop van dinsdag zou het aantal distributiepunten in Havana, een stad met 2 miljoen inwoners, gestegen zijn tot 123.

Bij de verzwarende omstandigheden waarin Cuba de coronacrisis moet aanpakken werd maandag- en dinsdagavond op de televisie vooral de drinkwatervoorziening besproken. Cuba kent sinds 10 jaar een toenemende droogte, sinds begin dit jaar nog erger geworden, waardoor veel drinkwaterbekkens historisch laag staan. Er is ook een grote achterstand, vooral in Havana, bij het vernieuwen van de installaties en leidingen.

Meer dan een half miljoen Cubanen hebben geen continue drinkwatervoorziening op dit ogenblik. Een aantal daarvan krijgt wel water uit de kraan op vooraf geplande vaste ogenblikken en nog anderen moeten met tankwagens bevoorrad worden, waarvan 32.000 in Havana alleen al.

AFBOUW TOERISME EN QUARANTAINES REIZIGERS

De vrijdag aangekondigde maatregelen, sinds maandag toegepast, komen neer op een algemene quarantaine voor alle grensoverschrijdende reizigers.

De eerste dagen na de vaststelling twee weken geleden van de coronabesmettingen, toen in meerderheid toeristen, reageerden sommige lezers, in hun commentaren online op de berichtgeving, met kritiek op het beleid en oproepen om de grenzen te sluiten en de toeristen “buiten te zetten”. Regelmatig werden ze dan tot de orde geroepen door andere lezers die hen erop wezen dat dit niet strookt met de waarden waarvoor de Cubaanse

25 maart – ingrijpende maatregelen maar nog geen verspreiding van het virus

revolutie staat.

De afbouw van het aantal buitenlandse toeristen in het land is evenwel al sinds februari bezig. Er komen er sinds maandag geen meer binnen en de 30.000 die vandaag nog aanwezig zijn (vorige vrijdag was dat nog 60.000) worden naar hotels overgebracht die ze niet meer mogen verlaten in afwachting van hun repatriëring. Ondertussen krijgen ze vanzelfsprekend dezelfde preventieve medische opvolging als het Cubaans hotelpersoneel en alle 36.500 Cubanen die onder “coronatoezicht” staan.

Uit de recentste gegevens over de besmettingen en uit de reisstatistieken blijkt bovendien duidelijk dat sinds enkele weken de uit het buitenland terugkerende Cubanen de voornaamste risicofactor zijn voor infecties in Cuba.

Cubanen, emigranten of reizigers die uit het buitenland, met inbegrip van Spanje, de Verenigde Staten en andere zwaar getroffen landen naar Cuba willen terugkeren of op familiebezoek komen, blijven welkom maar moeten vanaf nu eerst 14 dagen in quarantaine. Privéreizen naar het buitenland zijn vanaf nu enkel nog toegelaten om humanitaire of andere zwaarwichtige redenen.

Heel wat Cubanen bleven de afgelopen weken korte reizen maken naar andere Centraal-Amerikaanse en Caribische landen, dikwijls om goederen in te kopen voor doorverkoop in Cuba, een bekend fenomeen de laatste jaren. Daar wordt nu een einde aan gesteld. En terugkeerders zullen ook in quarantaine moeten, met maximum 1 koffer en 1 stuk handbagage.

Zich laten ophalen aan de luchthaven door familieleden of op eigen kracht huiswaarts keren mag niet meer. Binnenkomende reizigers worden met busvervoer naar de verschillende provinciale quarantainecentra gebracht.

Dit transport wordt door de staat op dezelfde veilige manier georganiseerd als de evacuatie vorige woensdag van de 1000 passagiers en bemanningsleden van een ronddolend Brits cruiseschip dat door Cuba te hulp geschoten werd.

ECONOMISCHE IMPACT

- Ouders die thuis moeten blijven om hun kinderen op te vangen wegens de

25 maart – ingrijpende maatregelen maar nog geen verspreiding van het virus

scholensluiting krijgen de eerste maand 100% van hun loon uitbetaald. (De huidige planning voorziet een heropening van de scholen vanaf 20 april, in geval een epidemie ondertussen uitblijft natuurlijk.)

- Voedselvoorraden die bestemd waren voor de stilgevallen toeristische sector zullen naar de kleinhandel ten bate van het grote publiek afgeleid worden.
- Het ministerie van Financiën en Prijzen kondigde verscherpte controles aan om prijsstijgingen en speculatie te beletten.
- Men overweegt om een aantal basisproducten waarvan de prijzen en de handel nu vrij zijn, terug via het rantsoenboekje te verdelen.
- Zelfstandigen die verlies lijden door het wegvallen van het buitenlands toerisme en het inkrimpen van de transportsector krijgen belastingvermindering of -kwijtschelding.
- De regering verklaarde maandagavond op de televisie niet te zullen aarzelen om indien nodig de uitgaven voor gezondheidszorg, nu 24% van het rijksbudget, fors op te drijven.

VERSPREIDING VAN HET VIRUS – STAND VAN ZAKEN

Vanaf 11 tot en met 24 maart zijn er in totaal 57 gevallen van infectie met het coronavirus COVID-19 vastgesteld in Cuba, 22 buitenlandse toeristen en 35 Cubanen of permanente inwoners van Cuba.

Van deze laatsten zijn 27 in het buitenland besmet en 8 door een contact in Cuba met een gekend besmet persoon.

De gezondheidsdiensten zijn bijgevolg van oordeel dat er nog steeds geen ongecontroleerde lokale overdracht plaatsvindt in Cuba.

Bijna 1.500 patiënten zijn gehospitaliseerd met symptomen, meestal lichte, die zouden kunnen wijzen op COVID-19-infectie, een stijging met meer dan 400 de laatste vier dagen. Een veel grotere groep mensen zonder symptomen, meer dan 36.500, staan onder dagelijks medisch toezicht in thuisisolatie of in recent opgerichte isolatiecentra, omdat ze contact gehad hebben met verdachte gevallen of omdat ze pas uit het buitenland teruggekeerd zijn. Deze groep is groeiend, onder andere wegens de strengere maatregelen voor reizigers die sinds dinsdag 24 maart van toepassing zijn.

Wegens de zeer beperkte testcapaciteit van Cuba voor het coronavirus COVID-19 worden van

25 maart – ingrijpende maatregelen maar nog geen verspreiding van het virus

de 1.500 gehospitaliseerden bij voorrang de meest verdachte gevallen getest. Maandag werden 107 testen uitgevoerd, het hoogste aantal op 1 dag sinds het begin van het corona-alarm in januari, en slechts 8 gevallen waren positief.

Het aantal nieuwe positieve gevallen per dag blijft sinds donderdag 19 maart tussen de 5 en de 10 schommelen. De week voordien ging het om 1 tot 4 gevallen per dag.

Van de 57 positieve gevallen is er één overleden, een Italiaans toerist. De toestand van twee patiënten wordt als kritiek beschouwd.

Eén patiënt, positief bevonden op 11 maart, heeft maandag het ziekenhuis mogen verlaten maar moet nog 14 dagen in thuisquarantaine blijven. Een nog zieke Amerikaanse patiënt is gerepatrieerd.

De toestand van de 52 andere, met leeftijden die variëren van 18 maanden over 19 jaar tot 91 jaar, is op het ogenblik niet zorgwekkend, maar ze blijven allen in het ziekenhuis. Onder hen ook een Italiaans toerist van 71 jaar wiens toestand tot maandag als ernstig beschouwd werd, maar nu aan de beterhand is.

De strategie van de Cubaanse gezondheidsdiensten bestaat erin om alle besmettingsketens onmiddellijk door te knippen, de uitbraak beperkt te houden tot binnenkomende reizigers en hun eerste contacten, de positieve gevallen in een vroeg stadium maximaal te behandelen en zo massaal mensenlevens te redden.

Deze strategie van tracing en isolatie is in België eventjes gevolgd begin februari voor het dozijn gerepatrieerden uit Wuhan en de toeristen in het hotel in Tenerife, maar snel opgegeven op het moment van de terugkeer van de toeristen uit Italië na de krokusvakantie, omdat de materiële middelen zoals testcapaciteit ontbraken (in een land dat letterlijk 10 keer rijker is dan Cuba) en er ook geen voorbereiding was noch politieke bereidheid om aan de gezondheid van gewone mensen voorrang te geven.

Cuba is tijdig aan de voorbereiding van alle overheidsdiensten en de hele bevolking begonnen, vanaf de eerste uitbraak in China in januari. Het probeert ondanks zijn beperkte testcapaciteit op COVID-19 deze strategie van volledige opsporing, en isolatie enkel op basis van de opsporing, zonder algemene sluitingen van scholen, winkels en werkplaatsen, zo lang mogelijk aan te houden.

25 maart – ingrijpende maatregelen maar nog geen verspreiding van het virus

Ze steunt zich daarbij niet op misdadige speculatie over “kudde-immuniteit” (na het laten sterven van een deel van de “kudde”), zoals tot enkele dagen geleden de regeringen in Nederland en het Verenigd Koninkrijk deden.

Wel op de logische veronderstelling dat de nog niet ontdekte infecties zich uitsluitend in de hoger vermelde twee nauw opgevolgde groepen bevinden, samen 38.000 mensen vandaag, en dat er nog geen ongecontroleerde lokale besmettingsketens aan de gang zijn.

Lees ook:

[Coronabestrijding in Cuba: solidaire maatschappijstructuur en tijdige preventie zijn de sleutels](#)

Erik Wils

bronnen: [cubadebate.cu](#); [granma.cu](#) [🔗;🔗]*🔗